

ZINTEGROWANY
RAPORT
ROCZNY

Suplement I

GAZ-SYSTEM S.A.
JAKO ZAANGAŻOWANY
PRACODAWCA

Suplement I

GAZ-SYSTEM S.A. JAKO ZAANGAŻOWANY PRACODAWCA

GAZ-SYSTEM S.A. dba o satysfakcję i rozwój zatrudnionych pracowników. W tym celu wdraża nowe i udoskonalone funkcjonujące w spółce procedury.

W listopadzie 2013 r. wprowadzony został nowy Regulamin organizacyjny, który ma na celu: poprawę efektywności realizacji inwestycji strategicznych, podniesienie efektywności procesu pozyskiwania dofinansowania ze środków publicznych, poprawę efektywności procesu zarządzania strategią, przygotowanie spółki do liberalizacji rynku gazu, poprawę procesów komunikacji korporacyjnej oraz poprawę efektywności procesów wspierających.

Zakończone zostały również prace związane z projektem wartościowania stanowisk pracy, w ramach którego opracowano listę modelowych stanowisk pracy wraz z przypisanymi im kategoriami zaszerogowania oraz pasmami decyzyjnymi. Stworzone zostały nowe opisy stanowisk pracy, a obszar czynności wykonywanych przez pracownika zawarty dotychczas w nazwie stanowiska został szczegółowo określony w dokumencie określającym zakres czynności dla poszczególnych pracowników. Jest to rozwiązanie uzasadnione potrzebą ujednoczenia nazewnictwa stanowisk w ramach podobnych kompetencji pracowników, tj. zakresu odpowiedzialności, uprawnień, wykształcenia, doświadczenia zawodowego oraz wymaganego poziomu i zakresu wiedzy merytorycznej. Ponadto, „lista modelowych stanowisk pracy” wprowadziła nowe stanowiska (np. Stażysta) oraz zróżnicowała stanowiska ze względu na staż pracy (np. Młodszy/Starszy Pracownik). Uwzględniono zatem możliwość awansu stanowiskowego pracowników oraz budowanie indywidualnych ścieżek karier, co będzie następnym etapem prac. W tym celu zostaną także określone precyzyjne kryteria awansu stanowiskowego, zawierające informacje dotyczące kwalifikacji i wiedzy merytorycznej wymaganych do promocji.

W ciągu ubiegłego roku trwały prace nad usprawnieniem pracy systemu kadrowo-płacowego TETA i rozwojem jego funkcjonalności, a także modułu TETA HRM. Modyfikacje i nowe funkcjonalności dostosowywały system do potrzeb

pracowników, a program stał się bardziej intuicyjnym narzędziem. Uruchomiono również kolejną funkcjonalność w aplikacji TETA HRM - „Szkolenia”, dotyczącą zarządzania rozwojem zawodowym pracowników. Głównym założeniem nowego rozwiązania było zautomatyzowanie i ułatwienie planowania potrzeb rozwojowych w zakresie szkoleń i konferencji. Ponadto, korzystając z zakładki „szkolenia” pracownicy mają możliwość generowania wniosków na szkolenia i konferencje. Każdy z kierowników jednostek/komórek organizacyjnych ma podgląd do planowanych i zrealizowanych szkoleń i konferencji podległych pracownikom, a pracownicy mają dostęp do zaplanowanych dla nich działań rozwojowych.

Odpowiedzialność GAZ-SYSTEM S.A. za pracowników przejawia się również w świadczeniach socjalnych.

**WSZYSCY PRACOWNICY
GAZ-SYSTEM S.A.
MAJĄ ZAGWARANTOWANY PAKIET SOCJALNY,
KTÓRY OBEJMUJE CZĘŚCIOWE LUB
CAŁKOWITE FINANSOWANIE:**

**WYPOCZYNKU W RÓŻNYCH DOSTĘPNYCH
FORMACH** – Pion/Dział Personalny co najmniej dwa razy w roku wydaje komunikaty zawierające ofertę zorganizowanego wypoczynku dla dzieci i młodzieży. Dofinansowanie do wyjazdów zorganizowanych uzależnione jest od wysokości dochodu na członka rodziny i może być przyznane: dla dzieci w wieku 3-6 lat raz w roku, dla dzieci w wieku 6-18 lat dwa razy w roku, dla młodzieży uczącej się w wieku 18-25 lat raz w roku

W 2013 r. uruchomiona została aplikacja TETA GALAKTYKA, która zawiera rejestr umów zawartych z pracownikami oraz osobami fizycznymi. Głównym celem wdrożonej aplikacji było usprawnienie i ułatwienie dostępu Dyrektorom/Kierownikom i ich zastępcom do przeglądania umów, jakie zawarte zostały z podległymi pracownikami oraz osobami fizycznymi, z którymi zawarto umowy zlecenia, umowy o dzieło, staż czy praktykę.

Przygotowano również projekt wdrożenia nowego narzędzia do systemu TETA – REKRUTACJE, który będzie obsługiwany przez moduł TETA GALAKTYKA. Dzięki takiej zmianie w jednym miejscu będą wszystkie informacje o kandydacie. W planach na 2014 r. jest uruchomienie systemu informatycznego, który usprawni i ujednoczy ten proces.

POMOCY FINANSOWEJ I RZECZOWEJ W FORMIE ZAPOMÓG:

- ▶ doraźnych – 1 raz w roku
- ▶ losowych – w przypadku zdarzeń losowych (np. powódź, pożar, itp.)

**WYDARZEŃ KULTURALNO-OŚWIATOWYCH
I OKOLICZNOŚCIOWYCH** - raz w roku organizowany jest piknik rodzinny, podczas którego zapewnionych jest m.in. wiele atrakcji dla dzieci. Okazjonalnie organizowane są także wyjścia dla dzieci lub pracowników do centrów rozrywki, teatrów czy na inne wydarzenia kulturalno-oświatowe. Dzieci, które w danym roku kalendarzowym nie ukończyły lub ukończą 14 lat korzystają z upominków i paczek świątecznych. W 2013 r. w ramach pikniku rodzinnego przeprowadzane były instruktarze z zakresu udzielania pierwszej pomocy. Tradycyjnie też realizowany był projekt spotkania integracyjnego pracowników wraz z osobami towarzyszącymi o nazwie Wielki Bal Karnawałowy.

Inicjatorami szkoleń często są pracownicy. Dobrym przykładem w tym zakresie jest organizacja szkoleń z zakresu układów automatyki i telemetrii obiektów systemu przesyłowego przez pracowników oddziału w Poznaniu. Stworzyli oni model symulacyjny, który służy jednocześnie do nauki, jak i do wykonywania ćwiczeń awaryjnych o różnym stopniu trudności. W skład wyposażenia stanowiska symulacyjnego wchodzi wszystkie urządzenia, które występują w systemach, układach automatyki i telemetrii zamontowanych w rzeczywistych obiektach, a także modemy GSM/GPRS, układy zasilania 24 VDC, konwertery transmisji danych, przetworniki pomiarowe, korektory objętości gazu oraz sterowniki programowalne PLC.

Prace montażowe i sprawdzające poprawność działania „szkoleniowego układu” wykonali pracownicy tłoczni Kotowo. Wraz ze stanowiskiem symulacyjnym powstała prezentacja, przedstawiająca podstawowe układy połączeń różnego rodzaju sygnałów elektrycznych oraz torów transmisyjnych, która może służyć jako podręcznik podczas wykonywania prac w rzeczywistości eksploatacyjnej. Wypracowany cykl szkoleniowy ma na celu usystematyzowanie wiedzy oraz przedstawienie metod usuwania uszkodzeń w układach AKPIA i telemetrii. Szkolenie jest przeznaczone nie tylko dla elektromonterów i automatyków, ale również dla monterów sieci gazowych.

DZIAŁALNOŚCI REKREACYJNO-SPORTOWEJ –

spółka organizuje i finansuje drużynowe i indywidualne zajęcia sportowe dla pracowników. W celu promocji wizerunku spółki oraz integracji pracowników branży gazowniczej z Polski i z zagranicy, GAZ-SYSTEM S.A. organizuje również zawody sportowe z udziałem reprezentacji spółki. W raportowanym okresie spółka kontynuowała dofinansowywanie zawodów sportowych takich, jak: regaty żeglarskie, zawody narciarskie i halowe rozgrywki piłki nożnej

POMOCY NA CELE MIESZKANIOWE, KTÓRA MOŻE ZOSTAĆ UDZIELONA W FORMIE:

- ▶ pożyczek długoterminowych dla pracownika
- ▶ pożyczek średnioterminowych dla pracownika na remonty, modernizację mieszkania lub domu
- ▶ pożyczek krótkoterminowych dla pracownika na bieżące remonty mieszkania lub domu.

Ponadto, pracownicy, którzy znaleźli się w wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej mają możliwość otrzymania „Nadzwyczajnej Pomocy Finansowej” w formie jednorazowych, bezzwrotnych i nadzwyczajnych zapomóg finansowych lub rzeczowych (m.in. zakup sprzętu rehabilitacyjnego dla osób po wypadkach lub dzieci niepełnosprawnych, pomoc w przypadku klęsk żywiołowych).

Od sierpnia 2013 r. obowiązuje nowy program Grupowego Ubezpieczenia na Życie, który zastąpił dotychczas obowiązujące programy ubezpieczeniowe oraz ujednolicił warunki dla wszystkich pracowników GAZ-SYSTEM S.A., co dzięki efektowi skali rozszerzyło zakres świadczeń i spowodowało zwiększenie sumy potencjalnych wypłat.

GAZ-SYSTEM S.A. dba również o relacje z pracownikami, którzy zakończyli pracę i przeszli na emeryturę. Osoby te zachowują możliwość korzystania w dalszym ciągu z niepublicznej opieki medycznej świadczonej po promocyjnych cenach oraz z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych spółki. Firma dba o zapewnienie emerytom dalszego poczucia przynależności do organizacji poprzez zapraszanie na oficjalne okolicznościowe spotkania firmowe (spotkania świąteczne, uroczystości okolicznościowe) oraz poprzez organizowanie spotkań emerytów.

GAZ-SYSTEM S.A. od kilku lat systematycznie poszerza działania na rzecz podnoszenia poziomu bezpieczeństwa i higieny pracy. Przejawem tego jest nie tylko realizacja głównych obowiązków wynikających z przepisów prawa pracy, których skuteczność potwierdzają wyniki kontroli

zewnętrznych organów nadzoru nad warunkami pracy, ale także inne działania, które przyczyniają się do doskonalenia bezpieczeństwa pracy wszystkich pracowników.

Ważnym wydarzeniem potwierdzającym aktywność spółki w tym obszarze było przystąpienie GAZ-SYSTEM S.A. do Forum Liderów Bezpiecznej Pracy i wyróżnienie Spółki Zieloną Kartą Lidera Bezpiecznej Pracy. W ramach działania w Forum, GAZ-SYSTEM S.A. jest członkiem Grupy Roboczej Gazownictwo, zrzeszającej przedsiębiorstwa z branży gazowniczej będące członkami Forum.

GAZ-SYSTEM S.A. jest również partnerem projektów i kampanii społecznych z zakresu poprawy bezpieczeństwa pracy. W 2013 r. spółka była partnerem kampanii społecznej „Przez innowacje do bezpieczeństwa” koordynowanej przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy. W ramach kampanii GAZ-SYSTEM S.A. zorganizował III ogólnopolską konferencję pt. „Przez innowacje do bezpieczeństwa w gazownictwie” adresowaną do przedstawicieli firm z branży gazowniczej.

W raportowanym okresie GAZ-SYSTEM S.A. został również partnerem projektu „Ramowe wytyczne w zakresie projektowania obiektów pomieszczeń oraz przystosowania stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych o specyficznych potrzebach” – projekt koordynowany przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy.

„Kształtowanie świadomości oraz przekonania, że praca zgodna z zasadami BHP jest dużo bardziej efektywna to cel, który przyświeca działaniom, jakie podejmujemy w zakresie tworzenia kultury bezpieczeństwa w naszej spółce. Ogromne znaczenie w realizacji tego zadania odgrywają działania edukacyjne. W 2013 r., oprócz obowiązkowych szkoleń w zakresie BHP, wspólnie podejmowaliśmy inne inicjatywy. Pracownicy mieli okazję już po raz drugi brać udział w Mistrzostwach udzielania pierwszej pomocy o puchar Prezesa GAZ-SYSTEM S.A., konkursach wiedzy o bezpieczeństwie i ergonomii pracy, a także pokazach sprzętu BHP połączonych z warsztatami na temat prawidłowego użytkowania środków ochrony indywidualnej i ochrony przed zagrożeniami występującymi w środowisku pracy. Jako Członek Forum Liderów Bezpiecznej Pracy, działania skierowane do naszych pracowników poszerzamy również o przedsięwzięcia skierowane do pracowników podwykonawców i innych firm z branży gazowniczej poprzez udział w projektach i kampaniach społecznych. Tegoroczna kampania „Przez innowacje do bezpieczeństwa” koordynowana przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy była dla nas inspiracją do organizacji III ogólnopolskiej konferencji BHP oraz pokazu innowacyjnego sprzętu BHP. Promowanie bezpieczeństwa i higieny pracy, edukacja oraz stymulowanie zaangażowania pracowników w problematykę bezpieczeństwa pracy to wyzwanie, z którym mierzymy się każdego dnia.

Agnieszka Kosińska
Pracownik Pionu BHP i PPOŻ
GAZ-SYSTEM S.A.

Ponadto przedstawiciele spółki brali udział w konferencjach, których przedmiotem była między innymi wymiana dobrych praktyk w zakresie działań zmierzających do podnoszenia bezpieczeństwa pracowników. Przykładem jest udział w konferencji „Społeczna odpowiedzialność biznesu stymulatorem poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy”, podczas której GAZ-SYSTEM S.A. zaprezentował projekty i podejmowane inicjatywy, zmierzające do zwiększania świadomości pracowników w zakresie BHP.

Oprócz obowiązkowych szkoleń w dziedzinie BHP spółka podejmuje wiele innych inicjatyw edukacyjnych w tym zakresie. W ramach dobrych praktyk, już po raz drugi, organizowane były Mistrzostwa udzielania pierwszej pomocy o puchar Prezesa GAZ-SYSTEM S.A. Mistrzostwa składają się z dwóch części: szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy oraz zawodów – konkurencji medycznych. Celem działania jest podnoszenie poziomu wiedzy pracowników z zakresu udzielania pierwszej pomocy oraz przeciwdziałanie występowaniu wypadków w pracy. Innym przedsięwzięciem jest organizacja konkursów wiedzy o bezpieczeństwie pracy. W 2013 r. odbył się dzień konkursów z okazji Światowego Dnia Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy. W praktykę działań edukacyjnych z obszaru BHP wpisuje się również organizacja pokazów i warsztatów tematycznych dla pracowników, a także spotkań otwartych skierowanych również do firm z branży gazowniczej. W raportowanym okresie zorganizowano pokaz innowacyjnego sprzętu BHP, podczas którego oprócz prezentacji nowoczesnych rozwiązań odbyły się warsztaty z prawidłowego stosowania środków ochrony indywidualnej, a także sposobów skutecznej ochrony przed zagrożeniami występującymi w środowisku pracy.

GAZ-SYSTEM S.A., dbając o wysokie standardy środków ochrony indywidualnej stosowanych przez pracowników spółki, cyklicznie organizuje testy użytkowanej odzieży. Wyniki badań przeprowadzonych w 2013 r. potwierdzają, że odzież ochronna, użytkowana w GAZ-SYSTEM S.A., spełnia wysokie standardy bezpieczeństwa i w pełni zachowuje właściwości ochronne.

ZINTEGROWANY
RAPORT
ROCZNY

Suplement II

GAZ-SYSTEM S.A.
JAKO PARTNER
BIZNESOWY

Suplement II

GAZ-SYSTEM S.A. JAKO PARTNER BIZNESOWY

Podstawową usługą świadczoną przez GAZ-SYSTEM S.A. jest usługa przesyłania paliwa gazowego siecią przesyłową na terenie całego kraju, w celu dostarczenia gazu do sieci dystrybucyjnej oraz do odbiorców końcowych podłączonych do systemu przesyłowego.

Usługa przesyłania realizowana jest na podstawie umowy przesyłowej zawartej pomiędzy GAZ-SYSTEM S.A. a Użytkownikiem Systemu. Załącznikiem do umowy przesyłowej jest przydział przepustowości/przydział zdolności (PP/PZ), który określa ilość przysługującej Użytkownikowi Sieci przepustowości/zdolności, rodzaj przysługującej przepustowości (na zasadach ciągłych, przerywanych) oraz czas, na jaki została przydzielona przepustowość.

GAZ-SYSTEM S.A. świadczy długoterminowe oraz krótkoterminowe usługi przesyłania paliwa gazowego. Podstawowym okresem świadczenia usługi przesyłania jest rok gazowy (1 października – 30 września), w ramach którego przepustowość (moc umowna) udostępniana jest w jednokrotnej ilości na wszystkie godziny w danym roku gazowym. Usługi krótkoterminowe zawierane są na okresy krótsze niż rok, tj. okresy kwartalne, miesięczne i jednodniowe.

W przypadku braku możliwości świadczenia usługi na warunkach ciągłych, GAZ-SYSTEM S.A. może świadczyć usługę przesyłania na warunkach przerywanych.

W związku z pełnieniem przez GAZ-SYSTEM S.A. funkcji Operatora Systemu Gazociągów Tranzytowych Jamat-Europa, w 2013 r. było realizowanych 21 umów o świadczenie usługi przesyłania paliwa gazowego polskim odcinkiem SGT.

GAZ-SYSTEM S.A. świadczy usługi na podstawie Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (IRiESP), która stanowi regulamin w zakresie świadczenia i korzystania z usługi przesyłania paliwa gazowego. IRiESP określa dokładnie kryteria bezpieczeństwa funkcjonowania systemu gazowego, które są gwarancją ciągłych i bezpiecznych dostaw surowca do

odbiorców. Dokument reguluje też kwestie dotyczące współpracy podmiotów biorących udział w przesyłaniu paliwa gazowego, a swoim zasięgiem obejmuje całą infrastrukturę techniczną zarządzaną przez GAZ-SYSTEM S.A.

Instrukcja Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej wdrożyła nowy model kontraktowania usług w GAZ-SYSTEM S.A.: zawarcie nowej ramowej umowy przesyłowej sprowadza się do formalnej rejestracji, a rozbudowa umowy o przydział zdolności i przydział przepustowości dla konkretnych punktów wejścia i wyjścia może następować w dowolnym momencie i wedle potrzeb klienta. W roku gazowym 2013 GAZ-SYSTEM S.A. zawarł 98 takich aneksów.

Nastąpiła również zmiana sposobu zamawiania usługi dystrybucji i magazynowania gazu. Klienci zwracają się do operatorów o świadczenie usług, natomiast techniczna współpraca operatorów została na nowo uregulowana w umowach międzyoperatorskich, zawartych między Operatorem Systemu Dystrybucyjnego i Operatorem Systemu Magazynowania a GAZ-SYSTEM S.A. Ten sposób współpracy okazał się bardziej efektywny i pozwala elastycznie reagować na potrzeby przesyłowe klientów GAZ-SYSTEM S.A.

Zmiany wprowadzone na rynku gazu w poprzednim roku gazowym wpływają także na rozwój obrotu giełdowego gazem ziemnym. Wprowadzenie punktu wirtualnego, które rozdzieliło fizyczne przepływy gazu od jego przepływu handlowego, sprawdziło się w praktyce. Potwierdza to wzrost transakcji zawieranych na giełdzie gazu (do 574 GWh łącznie w roku gazowym 2013) oraz w punkcie wirtualnym OTC (dla rynku transakcji wzajemnych – do 15,26 TWh w roku gazowym 2013).

1 października 2013 r. GAZ-SYSTEM S.A. rozpoczął nowy rok gazowy, który potrwa do końca doby gazowej 30 września 2014 r. Od nowego roku gazowego obowiązuje znowelizowana IRiESP, która między innymi zakłada, że przydział przepustowości w trybie aukcji staje się i jedyną metodą przydziału przepustowości w punktach połączenia

międzysystemowego. Użytkownicy systemu nie będą składali wniosków o przydział przepustowości w tych punktach, gdyż od razu będzie ona udostępniona w procedurze aukcji.

Poprzez mechanizmy aukcyjne następuje obiektywna wycena przepustowości oferowanej w punktach systemu najchętniej wybieranych przez klientów. Zgodnie z postanowieniami IRiESP, GAZ-SYSTEM S.A. przeprowadził pierwszą pilotażową sprzedaż przepustowości powiązanej w międzysystemowym punkcie Lasów poprzez europejską platformę rezerwacji przepustowości PRISMA. Produkt powiązany, oferowany na 3 kwartały roku gazowego 2013/2014, pozwolił nabyć moce jednocześnie w systemie przesyłowym niemieckiego operatora ONTRAS GmbH i w krajowym systemie przesyłowym. Z możliwości tej skorzystały cztery podmioty, w tym trzy z Polski i jeden zagraniczny.

Zgodnie z tą procedurą, 28 listopada 2013 r. GAZ-SYSTEM S.A. przeprowadził pierwszą aukcję przepustowości produktu miesięcznego, oferowanego w punktach na połączeniu z systemami przesyłowymi sąsiednich krajów:

- ▶ na granicy polsko-czeskiej, w punkcie Cieszyn
- ▶ na granicy polsko-niemieckiej, w punkcie Lasów
- ▶ na granicy polsko-niemieckiej, w punkcie Kamminke
- ▶ na granicy polsko-ukraińskiej, w punkcie Hermanowice k. Ukrainy
- ▶ na granicy polsko-białoruskiej, w punkcie Wysokoje

W aukcji przydzielono łącznie 8 650 m³/h oferowanej przepustowości na produkt miesięczny, przepustowość na zasadach przerywanych, w punkcie wyjścia – Hermanowice k. Ukrainy.

WCHODZĄ W ŻYCIE ZAPISY IRiESP, KTÓRE SĄ DOSTOSOWANE DO WYMOGÓW EUROPEJSKIEJ PROCEDURY ZARZĄDZANIA OGRANICZENIAMI CMP POPRZEZ:

1.

wprowadzenie mechanizmu nadsubskrypcji i wykupu przepustowości

2.

zgłoszenie w dowolnej porze zamiaru rezygnacji z przydzielonej przepustowości z możliwością korzystania z niej do momentu odsprzedania przepustowości przez GAZ-SYSTEM S.A. innemu użytkownikowi systemu

3.

monitorowanie przez GAZ-SYSTEM S.A. wykorzystania przepustowości przez użytkowników systemu w sezonie letnim oraz zimowym (tzw. zasada długoterminowego „wykorzystaj lub trać”)

GAZ-SYSTEM S.A. konsultuje wszystkie prace prowadzone nad Instrukcją z uczestnikami rynku poprzez publikacje projektów zmian, jak i szereg spotkań konsultacyjnych. Wspólnie wypracowane rozwiązania przekładają się na sprawne korzystanie z usługi przesyłowej, a to będzie podstawą do większej płynności rynku i do kolejnych pozytywnych zmian handlowych.

GAZ-SYSTEM S.A. jest zobowiązany do zawarcia umowy o przyłączenie do sieci przesyłowej z podmiotami ubiegającymi się o przyłączenie na zasadach równoprawnego traktowania, jeżeli istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci i dostarczenia paliwa gazowego, a wnioskujący o zawarcie umowy spełnia warunki przyłączenia do sieci przesyłowej i odbioru paliwa gazowego. Jeżeli GAZ-SYSTEM S.A. odmówi zawarcia umowy o przyłączenie do sieci przesyłowej, zobowiązany jest niezwłocznie pisemnie powiadomić o odmowie jej zawarcia zarówno Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, jak i zainteresowany podmiot, podając przyczynę odmowy.

PRAKTYCZNE ASPEKTY REZERWOWANIA PRZEPUSTOWOŚCI W GAZ-SYSTEM S.A. W ZWIĄZKU ZE ZMIANĄ IRIESP, ISTOTNE DLA PLANOWANIA AKTYWNOŚCI UCZESTNIKÓW RYNKU:

W punktach opisanych w IRIESP, w których przydział przepustowości **nie odbywa się** w trybie aukcji:

PROCEDURA PRYZDZIAŁU PRZEPUSTOWOŚCI

nowy termin składania wniosków o przydział przepustowości w ramach regularnej procedury przydziału przepustowości na okres **między 1 a 10 maja każdego roku gazowego**

ZAMAWIANIE PRZEPUSTOWOŚCI NA ZASADACH PRZERYWANYCH

rozwiązanie umożliwiające składanie wniosków o przydział przepustowości na zasadach przerywanych w każdym czasie (**nie później jednak niż 1 miesiąc przed rozpoczęciem realizacji usługi przesyłania**)

ZMNIJSZENIE PRYZDZIELONEJ PRZEPUSTOWOŚCI

nowy termin składania wniosków o zmianę przydziału przepustowości (PP) obejmującą zmniejszenie przydzielonej przepustowości wewnątrz krajowego systemu przesyłowego. Termin na złożenie odpowiednich wniosków dotyczących rezygnacji z przepustowości w następnym roku gazowym upływa **z dniem 1 maja danego roku**

POZOSTAŁE ISTOTNE ZAPISY IRIESP, KTÓRE PRZYCZYNIĄ SIĘ DO KOLEJNEGO WZROSTU AKTYWNOŚCI UCZESTNIKÓW RYNKU GAZU, PRZEWIDUJĄ MIĘDZY INNYMI:

1.

wprowadzenie zapisów umożliwiających wdrożenie Rynku Dnia Bieżącego dla gazu przez Towarową Giełdę Energii S.A.

2.

skrócenie czasu przesłania informacji zwrotnej na temat zatwierdzenia lub odrzucenia nominacji z godziny 18.00 na 16.00 w dobie poprzedzającej realizację (D-1)

3.

uproszczenie korzystania z zapasu obowiązkowego zlokalizowanego poza terytorium Polski

TARYFA

17 grudnia 2013 roku Prezes Urzędu Regulacji Energetyki zatwierdził nową, niższą Taryfę dla usług przesyłania paliwa gazowego złożoną przez GAZ-SYSTEM S.A.

Podobnie jak w poprzednim roku, Taryfa dla usług przesyłania paliw gazowych nr 7 jest taryfą Entry-Exit i została sporządzona w oparciu o postanowienia III Pakietu Energetycznego oraz Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 715/2009. Na strukturę Taryfy nr 7 miało wpływ także wejście w życie Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 28 czerwca 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi. W Taryfie nr 7 ponownie obniżono współczynniki korygujące stawkę opłaty stałej dla umów krótkoterminowych (kwartalnych i miesięcznych), co z punktu widzenia użytkownika sieci przesyłowej obniży koszt korzystania z tego typu usług.

Ze względu na zapisy nowego Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 28 czerwca 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi, które nakładają na Spółkę obowiązek przejścia od 1 sierpnia 2014 r. z rozliczeń w jednostkach (m³) objętości na jednostki energii (kilowatogodzinach), Taryfa dla usług przesyłania nr 7 Operatora Gazociągów Przesyłowych będzie obowiązywać do dnia 31 lipca 2014 r.

RELACJE Z KLIENTAMI

GAZ-SYSTEM S.A. dąży do coraz sprawniejszego zarządzania obsługą klienta poprzez podnoszenie jakości świadczonych usług.

Nowe warunki otoczenia wymagają nieustannych modyfikacji Systemu Wymiany Informacji (SWI) i zmian dostosowujących go do wprowadzanego nowego modelu rynku gazu w Polsce.

SWI jest postrzegany pozytywnie przez coraz większą liczbę klientów, co potwierdzają opinie wyrażane podczas Badań Satysfakcji Klienta w 2013 r. oraz rosnąca liczba jego użytkowników. Klienci chwalą łatwiejszy dostęp do dokumentów i niezbędnych im danych oraz szybszy przepływ informacji. Na koniec 2013 r. liczba użytkowników zewnętrznych SWI wyniosła 503, a użytkowników wewnętrznych 286.

Do najważniejszych funkcjonalności SWI, których implementację rozpoczęto w 2013 r. należą:

- ▶ przygotowanie i uruchomienie platformy aukcyjnej handlu przepustowości
- ▶ uruchomienie możliwości składania nominacji przez SWI
- ▶ uruchomienie dostępu do handlowych raportów przesyłu w wersjach pdf
- ▶ dostęp dla użytkowników do danych operacyjnych, rozliczeniowych
- ▶ dostęp do danych dotyczących parametrów jakościowych paliwa gazowego

” Wraz ze zmieniającymi się warunkami otoczenia i modelem rynku gazu, dostosowujemy funkcjonalności Systemu Wymiany Informacji do potrzeb informacyjnych naszych klientów. Nieustannie dążymy także do tego, aby korzystanie z platformy było możliwie najbardziej intuicyjne i przejrzyste, gdyż SWI jest podstawowym narzędziem w rękach naszych kontrahentów zapewniającym im dostęp do informacji dotyczących realizacji ich kontraktów. Rok 2013 był przełomowy nie tylko pod względem dużej ilości nowych umów przesyłowych (i koniecznością ich obsługi w systemie) oraz częściowego przejścia na jednostki energii, ale również pod względem dostosowania mechanizmów alokacji przepustowości do standardów unijnych. Zarówno kodeks sieci dotyczący mechanizmów alokacji zdolności w systemach przesyłowych gazu (Network Code for Capacity Allocation Mechanism), jak i Instrukcja Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej regulują zasady przydziału przepustowości na interkonektorach. Obecnie może być ona przydzielana jedynie w wyniku przeprowadzenia aukcji przepustowości na platformach aukcyjnych. W celu wypełnienia tego obowiązku GAZ-SYSTEM S.A. alokuje przepustowość interkonektorów na platformie, do której nasi klienci mają zapewniony dostęp właśnie przez SWI. Pierwsze aukcje na platformie aukcyjnej SWI zostały przeprowadzone 28 listopada 2013 r.

Hubert Kabulski
Kierownik Działu Relacji z Klientami
Pion Rynku Gazu
GAZ-SYSTEM S.A.

PLANY ROZBUDOWY SIECI PRZESYŁOWEJ

W raportowanym okresie GAZ-SYSTEM S.A. podejmował prace mające umożliwić w krótkoterminowej perspektywie, tj. do 2014 r., otwarcie Polski na nowe kierunki dostaw, a w konsekwencji fizyczne zdywersyfikowanie kierunków importu gazu. Spółka aktywnie uczestniczyła w procesie tworzenia zintegrowanej sieci gazociągów w Europie Środkowo-Wschodniej.

Jednym z najważniejszych działań zainicjowanych przez GAZ-SYSTEM S.A. w 2012 r., a kontynuowanych przez cały 2013 rok była inwestycja polegająca na umożliwieniu fizycznego przesyłu zwrotnego na gazociągu jamalskim, mająca na celu realizację obowiązku wdrożenia świadczenia usługi odwróconego przepływu gazu. Efektem prowadzonej rozbudowy jest możliwość świadczenia usługi tzw. fizycznego rewersu oraz zmiana rodzaju świadczonej usługi na punktach Włocławek i Lwówek z przerywanej na ciągłą począwszy od II kwartału 2014 r.

W 2013 r. GAZ-SYSTEM S.A. kontynuował działania analityczne nad projektem budowy Korytarza Północ-Południe, stanowiącego istotny element planu stworzenia jednolitego rynku gazu w regionie Europy Środkowej, który umożliwi połączenie sieci przesyłowych państw w regionie – Polski, Słowacji, Węgier oraz Czech. Za pośrednictwem Korytarza realne staną się dostawy gazu z rejonu Morza Kaspijskiego. Ponadto, realizacja inwestycji umożliwi import i eksport gazu pochodzącego z terminali LNG oraz eksport polskiego gazu łupkowego. Należy podkreślić, że realizacja projektów objętych koncepcją pozwoli na połączenie instalacji LNG w Świnoujściu z Czechami oraz Słowacją. Uwzględnia się także zwiększenie efektywności polskiego terminalu LNG za pośrednictwem rozwinięcia zdolności regazyfikacyjnych – z 5 do 7,5 mld m³/rok.

Korytarz Północ-Południe składa się z wielu dwukierunkowych międzysystemowych połączeń gazowych oraz rozbudowanej sieci krajowych gazociągów, które już istnieją lub są na różnych etapach planowania lub budowy.

REALIZACJA KORYTARZA MA NA CELU:

1. zwiększenie integracji regionalnych rynków gazu
2. zwiększenie bezpieczeństwa dostaw
3. umożliwienie dostępu do nowych źródeł dostaw (LNG, Norwegia) dla Europy Wschodniej
4. koordynację regionalnych projektów infrastrukturalnych
5. harmonizację/ujednolicenie zasad obowiązujących na rynku
6. umożliwienie wdrożenia regionalnych procedur prewencyjnych i awaryjnych w przypadku sytuacji kryzysowych

17 kwietnia 2013 r. weszło w życie Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 347/2013 w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej, które ma za zadanie wielowymiarowe wsparcie projektów infrastrukturalnych podnoszących integrację rynkową oraz bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego w krajach Unii Europejskiej.

14 października 2013 r. Komisja Europejska (KE) opublikowała pierwszą europejską listę projektów w sektorze gazu ziemnego, przyznającą status projektu wspólnego zainteresowania, tzw. PCI – Project of Common Interest. Lista zawiera 248 projektów infrastrukturalnych w obszarze energii elektrycznej, gazu ziemnego, ropy naftowej oraz smart grid. Projekty te będą mieć dostęp do ułatwień proceduralnych, administracyjnych i regulacyjnych, jakie zapewnia ustawodawca unijny. Ponadto, w uzasadnionych przypad-

kach projekty te mogą być współfinansowane w ramach nowego instrumentu wsparcia infrastruktury Connecting Europe Facility (CEF).

W przypadku infrastruktury gazu ziemnego, we wszystkich grupach regionalnych, status PCI uzyskało 55 projektów. Projekty infrastrukturalne GAZ-SYSTEM S.A. zostały poddane analizie i ocenie, a następnie uzyskały status priorytetowych w dwóch gazowych inicjatywach regionalnych.

Uzyskanie statusu projektów o znaczeniu wspólnotowym jest potwierdzeniem, iż realizowane przez GAZ-SYSTEM S.A. inwestycje infrastrukturalne mają kluczowe znaczenie dla budowy zintegrowanego i konkurencyjnego rynku gazu ziemnego w Europie Środkowej, a także ich wkładu w podnoszenie bezpieczeństwa i stopnia dywersyfikacji dostaw gazu ziemnego.

GAZOWE POŁĄCZENIA MIĘDZYSYSTEMOWE PÓŁNOC-POŁUDNIE W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ I POŁUDNIOWO-WSCHODNIEJ:

zachodnia nitka korytarza Północ-Południe w Polsce wraz z połączeniem międzysystemowym Polska-Czechy

wschodnia nitka korytarza Północ-Południe w Polsce wraz z połączeniem międzysystemowym Polska-Słowacja

PLAN DZIAŁAŃ W ZAKRESIE POŁĄCZEŃ MIĘDZYSYSTEMOWYCH NA RYNKU ENERGII PAŃSTW BAŁTYCKICH DLA GAZU (BEMIP):

połączenie międzysystemowe Polska-Litwa

gazociąg Baltic Pipe

rozbudowa terminalu LNG w Świnoujściu

rozbudowa punktów wejścia na gazociąg jamalskim we Lwówku i Włocławku

W 2013 R. SPÓŁKA PROWADZIŁA RÓWNIŻ SZEREG PRAC ANALITYCZNYCH ZWIĄZANYCH Z BUDOWĄ NASTĘPUJĄCYCH POŁĄCZEŃ MIĘDZYSYSTEMOWYCH:

1. POŁĄCZENIE POLSKA-CZECHY

Stronami projektu są GAZ-SYSTEM S.A. i NET4GAS s.r.o. Projekt ten jest istotnym elementem uzupełniającym strategię budowy bezpiecznego systemu przesyłowego zarówno w Polsce, jak i w regionie Europy Środkowej. Po jego realizacji system przesyłowy w Polsce będzie charakteryzował się dużym stopniem niezawodności i umożliwi zmniejszenie podatności rynku polskiego na skutki potencjalnych sytuacji kryzysowych na wschodzie Europy. Ponadto nowe połączenie gazowe umożliwi zwiększenie przepływu gazu ziemnego pomiędzy krajami, co może przyspieszyć proces ujednoczenia (konwergencji) cen pomiędzy analizowanymi rynkami i przyczynić się do powstania przejrzystych mechanizmów ustalania cen.

Obecnie projekt znajduje się na etapie przedinwestycyjnym. Tempo i zakres realizacji całego projektu zależy nie tylko od stabilnych ram regulacyjnych zapewnianych przez kraje, ale również m.in. od mechanizmu finansowania inwestycji infrastrukturalnych w ramach nowej perspektywy finansowej UE na lata 2014–2020. Instrument „Connecting Europe Facility” (CEF) może okazać się w tym przypadku istotnym źródłem finansowania. Przedstawiciele Zarządów obu spółek ustalili, że prace w zakresie budowy nowego połączenia powinny być kontynuowane i w tym celu została podpisana umowa o współpracy, która zakłada określenie uwarunkowań możliwości realizacji połączenia Polska-Czechy, a także sformułowanie rekomendacji odnośnie optymalnego wariantu realizacji budowy połączenia opartej na różnych scenariuszach rozwoju infrastruktury, tak by wypełnić wymagania w zakresie bezpieczeństwa dostaw i rozwoju rynku gazu w UE oraz krajach regionu Europy Środkowo-Wschodniej.

2. POŁĄCZENIE POLSKA-NIEMCY W LASOWIE

2 maja 2013 r. GAZ-SYSTEM S.A. i ONTRAS GmbH podpisały Memorandum of Understanding w zakresie poprawy funkcjonalności systemu przesyłowego, a tym samym zwiększenia przepustowości w punkcie Lasów oraz możliwości oferowania przepustowości powiązanej w większym zakresie niż oferowany podczas projektu pilotażowego.

Przeprowadzono więc analizy dotyczące możliwości zwiększenia przepustowości w punkcie Lasów zarówno na kierunku regularnym, jak i rewersyjnym, a także analizy dotyczące krajowych planów rozwoju sieci oraz rozwoju popytu w obu krajach. Na podstawie wyników analiz zostaną opracowane rekomendacje, które wyznaczą kierunki dalszych działań.

3. UDOSTĘPNIENIE PRZEPUSTOWOŚCI POWIĄZANEJ W MIĘDZYSYSTEMOWYM PUNKCIE LASÓW (BUNDLED PRODUCT)

W 2012 r. GAZ-SYSTEM S.A. i ONTRAS GmbH uzgodnili z polskim Urzędem Regulacji Energetyki (URE) oraz niemieckim Bundesnetzagentur (BNetzA) zakres udostępnienia przepustowości powiązanej w punkcie Lasów. Konsekwencją tych uzgodnień było zaoferowanie po raz pierwszy w czerwcu 2013 r. produktu przepustowości powiązanej w międzysystemowym punkcie Lasów. Przepustowość powiązana, w ilości 57 980 kWh/h (5 200 m³/h), oferowana była w trzech aukcjach projektu pilotażowego na platformie aukcyjnej PRISMA dla trzech pierwszych kwartałów roku 2014.

4. POŁĄCZENIE POLSKA-NIEMCY W MALLNOW (REWERS FIZYCZNY)

Mając na uwadze postanowienia Planu Działań Zapobiegawczych oraz realizację nałożonego na GAZ-SYSTEM S.A. obowiązku wdrożenia świadczenia usługi odwróconego przepływu gazu, spółka kontynuowała działania zmierzające do umożliwienia dwukierunkowego przesyłu gazu na połączeniu międzysystemowym w Mallnow.

5. POŁĄCZENIE POLSKA-SŁOWACJA

Stronami projektu są GAZ-SYSTEM S.A. i eustream.as. Projekt ten jest istotnym elementem uzupełniającym strategię budowy bezpiecznego systemu przesyłowego, zarówno w Polsce, jak i w regionie Europy Środkowej. Po jego realizacji system przesyłowy w Polsce będzie charakteryzował się dużym stopniem niezawodności i umożliwi zmniejszenie podatności rynku polskiego na skutki potencjalnych sytuacji kryzysowych na wschodzie Europy. Obecnie projekt znajduje się na etapie przedinwestycyjnym.

W 2013 r. spółki kontynuowały działania w zakresie prac inwestycyjnych mających na celu określenie uwarunkowań prawno-regulacyjnych, organizacyjno-technicznych, nakładowokosztowych oraz ekonomicznych możliwości realizacji połączenia Polska-Słowacja. Efektem tych prac było opracowanie studium wykonalności dla tego połączenia.

6. POŁĄCZENIE POLSKA-LITWA

Projekt interkonektora gazowego Polska-Litwa zakłada budowę nowego transgranicznego gazociągu, który połączy systemy przesyłowe gazu ziemnego Polski i Litwy. Stronami projektu są GAZ-SYSTEM S.A. i AB Amber Grid.

Połączenie Polska-Litwa umożliwi pełną integrację krajów bałtyckich z rynkiem gazu Unii Europejskiej, przez co zapewni im dostęp do szeregu możliwości dostaw gazu oferowanych na rozwiniętych rynkach gazu Zachodniej Europy. Połączenie zapewni również dostęp do globalnego rynku LNG dla krajów bałtyckich poprzez Terminal LNG w Świnoujściu.

Projekt opracowania dokumentacji oddziaływania połączenia gazociągowego Polska-Litwa na środowisko otrzymał dofinansowanie w ramach unijnego programu TEN-E (Transeuropejskich Sieci Energetycznych) na 2013 r. W sierpniu 2013 r. GAZ-SYSTEM S.A. i AB Amber Grid, podpisały umowę o współpracy, której celem jest kontynuacja współpracy przy realizacji połączenia Polska-Litwa w zakresie prac przygotowawczych i projektowych.

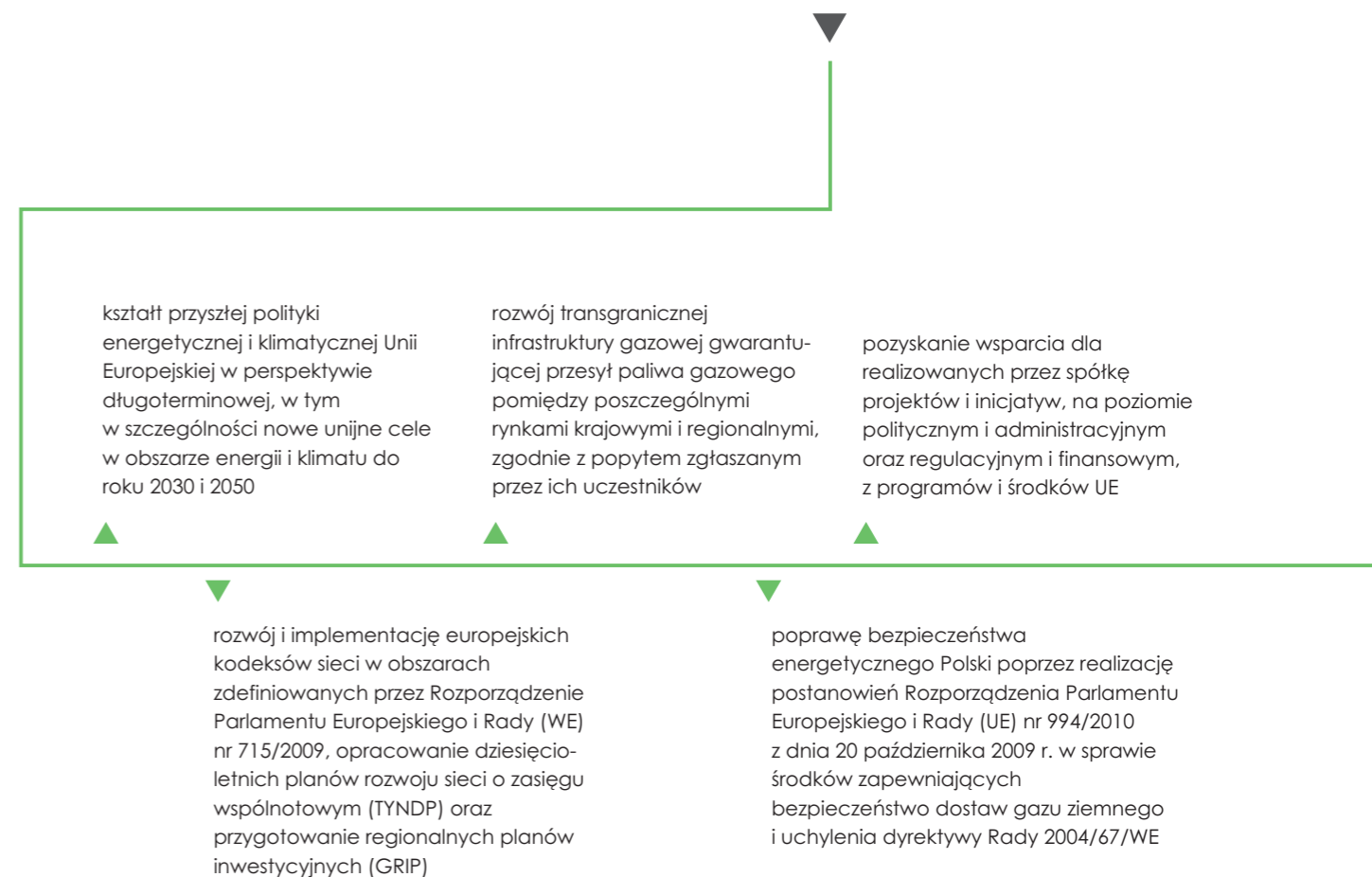
7. POŁĄCZENIE POLSKA-UKRAINA

W 2013 r. GAZ-SYSTEM S.A. rozpoczął współpracę z Ukrtransgas, operatorem systemu przesyłowego na terytorium Ukrainy, w zakresie oceny realnego potencjału zainteresowania przesyłaniem gazu z Polski oraz potrzeb rozbudowy/modernizacji systemów przesyłowych obu operatorów. Potencjalnymi źródłami dla przesyłania gazu w kierunku tego kraju może być Terminal LNG, albo tak jak dotychczas, rynek niemiecki.

8. POŁĄCZENIE POLSKA-DANIA (BALTIC PIPE)

W 2013 r. GAZ-SYSTEM S.A. prowadził wewnętrzne prace analityczne mające na celu sformułowanie rekomendacji odnośnie optymalnego wariantu realizacji budowy gazociągu Baltic Pipe w ramach Planu działań w zakresie połączeń międzysystemowych na rynku energii państw bałtyckich dla gazu (BEMIP).

KLUCZOWE DLA SPÓŁKI KWESTIE W RAMACH EUROPEJSKIEJ POLITYKI ENERGETYCZNEJ OBEJMUJĄ:

ZINTEGROWANY
RAPORT
ROCZNY

Suplement III

GAZ-SYSTEM S.A.
JAKO CZŁONEK
SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

GAZ-SYSTEM S.A. JAKO CZŁONEK SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Spółeczność lokalna to jeden z najważniejszych interesariuszy GAZ-SYSTEM S.A. Spółka realizując inwestycje szczególnie oddziałuje na właścicieli nieruchomości prowadząc gazociągi przez ich działki. Spółka minimalizuje swój negatywny wpływ poprzez projektowanie tras nowych gazociągów w większości wzdłuż gazociągów już istniejących, mieszcząc się w ich strefie ochronnej. Tym samym, w większości przypadków prowadzone inwestycje na ogół nie generują dodatkowych ograniczeń prawnych dla właścicieli gruntów.

Dodatkowo, GAZ-SYSTEM S.A. jako inwestor dba o przywrócenie każdej działki do stanu pierwotnego, tzn. uporządkowania terenu po zakończeniu budowy. Ewentualne zmiany mogą wynikać z postanowień decyzji środowiskowych bądź przepisów prawa budowlanego. Należy jednak podkreślić, że każdy przypadek uporządkowania terenu jest rozpatrywany indywidualnie, z należytą starannością.

W trakcie realizacji na terenie całego kraju dużych i skomplikowanych inwestycji, jakimi są budowy gazociągów, mogą zdarzyć się przypadki uszkodzeń, np. instalacji melioracyjnych bądź lokalnych dróg. Wszystkie ewentualne uszkodzenia są odbudowywane/naprawiane i przywracane do stanu pierwotnego. Dodatkowo, na prawidłowe działanie urządzeń melioracyjnych po okresie budowy wykonawca robót budowlanych udziela GAZ-SYSTEM S.A. gwarancji na ogólnie obowiązujących zasadach.

W trakcie budowy gazociągu Szczecin-Gdańsk wprowadzono szczególne rozwiązania na działce, na której była uprawa borówki amerykańskiej oraz skomplikowany system melioracyjny. Niestety ze względów technicznych nie było możliwe przeprowadzenie przewiertu HDD, dlatego wykonawca w porozumieniu z właścicielem określili najmniej inwazyjny sposób prowadzenia prac. Dodatkowo GAZ-SYSTEM S.A. zlecił odtworzenie tuneli, które zostaną zamontowane przez wykonawcę po zakończeniu prac.

Mieszkańcy osiedla na warszawskiej Białołęce, zlokalizowanego ok. 1,5 km od tłoczni gazu w Rembelszczyźnie, zgłosili uciążliwość dźwięków o niskiej częstotliwości w okresie wiosenno-letnim, dochodzących od strony tłoczni. W wyniku analizy technicznej problemu, we współpracy z Politechniką Warszawską oraz firmami specjalizującymi się w pomiarach dźwięków, zdiagnozowano problem w pracy wiatraków chłodni mokrej gazu na tłoczni. W czerwcu 2013 r. zrealizowano wymianę wiatraków oraz modernizację obudowy urządzenia chłodzącego, co wyeliminowało specyficzne uciążliwe dźwięki. Efektywność tego działania potwierdzono badaniami wykonanymi na osiedlu.

Na skutek interwencji mieszkańców osiedla mieszkalnego sąsiadującego ze stacją gazową w Ząbkach przy ul. Ch. Andersena, GAZ-SYSTEM S.A. podjął działania zmierzające do dostosowania emisji hałasu z terenu stacji do poziomu określonego w normach. W tym celu spółka wykonała wygłuszenie rurociągów wyjściowych ze stacji i ciągów redukcyjnych wewnątrz stacji. Dodatkowo wykonano prace polegające na montażu mobilnych ekranów akustycznych, które zostały zamontowane w budynku stacji. Wybudowano również mur oporowy z obu stron gazociągów wyjściowych wraz z zasypaniem przestrzeni między ścianami. Dzięki temu spełnione zostały normy poziomu hałasu.

W świetle obowiązujących przepisów w strefach kontrolowanych gazociągów nie należy sadzić drzew i krzewów, wznosić budynków, urządzać stałych składów i magazynów oraz nie może być podejmowana żadna działalność mogąca zagrozić trwałości gazociągu podczas jego eksploatacji. Spółka ogranicza jednak bezwzględny zakaz sadzenia drzew do wyznaczonej dodatkowo strefy eksploatacyjnej o szerokości 4 m.

GAZ-SYSTEM S.A. dba również o relacje z instytucjami, które decydują o zasadach prowadzenia poszczególnych inwestycji. Dobrym przykładem jest komitet sterujący powołany

przy wojewodzie dolnośląskim. W skład komitetu oprócz wojewody wchodzi m.in. przedstawiciele urzędów miast, gmin, starostw, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych czy Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Cykliczne spotkania komitetu stanowią doskonałą okazję do przekazania kompleksowych informacji na temat realizacji inwestycji oraz dają możliwość omówienia trudności lub problemów, jakie pojawiają się na różnych etapach ich realizacji.

GAZ-SYSTEM S.A. dba również o środowisko naturalne regionów, w których realizuje inwestycje. Spółka prowadzi inwentaryzację przyrodniczą i monitoring przyrodniczy na trasach gazociągów strategicznych. W trakcie realizacji projektów kolidujących z cennymi obszarami chronionymi podejmowane są działania zapobiegające negatywnemu wpływowi na gatunki i siedliska lub znacznie go łagodzące. Zakres tych działań jest wypadkową wyników inwentaryzacji przyrodniczych i analiz przedstawionych w raportach o oddziaływaniu na środowisko. Są one określane w sentencjach decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Za prawidłowe wdrożenie ww. zaleceń odpowiadają nadzory przyrodnicze, których rolą jest także stosowanie nowych, nieprzewidzianych w decyzji rozwiązań, jeśli zajdzie taka potrzeba.

Podczas budowy gazociągu Taczalin-Radakowice nie wycięto ok. 220-letniego dębu szypułkowego, który był przewidziany do wycinki. Usytuowanie dębu w pasie montażowym gazociągu umożliwiło jego ominięcie podczas prowadzonych robót budowlanych związanych z budową gazociągu.

” W listopadzie 2013 r. zaprosiliśmy wychowanków Domu Dziecka w Supraślu do zwiedzenia tłoczni gazu w Hołowczycach i zapoznania się ze specyfiką pracy na takim obiekcie. Jednodniowe spotkanie zostało zorganizowane dla starszej młodzieży, która ma podejmować decyzje o wyborze kierunku dalszego kształcenia. Chcieliśmy pokazać młodym ludziom jakie zawody funkcjonują w branży gazowniczej oraz jakie umiejętności trzeba posiadać, żeby zdobyć pracę w sektorze przemysłowym. Chcieliśmy zachęcić do uczenia się fizyki, matematyki, a także przyrody, np. w kontekście ochrony środowiska, jako bazy do zdobycia poszukiwanych zawodów. Naszą intencją było pokazanie młodym ludziom realnej perspektywy pracy w przyszłości, która powinna motywować do nauki.

Iwona Dominiak
Kierownik Działu Komunikacji Korporacyjnej
GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Rembelszczyźnie

GAZ-SYSTEM S.A. dostarczał od ponad 20 lat mieszkańcom Gminy Samaki wodę pitną, jako właściciel jedynej w okolicy stacji uzdatniania wody, zlokalizowanej przy obiekcie tłoczni w Hołowczycach. W raportowanym okresie, w wyniku ustaleń pomiędzy spółką i gminą, odsprzedano stację gminie. Umożliwiło to gminie wypełnianie statutowych obowiązków nałożonych na organ administracji, przy wymiernym efekcie obniżenia ceny jednostkowej wody dla mieszkańców.

Inwestycje strategiczne realizowane obecnie przez GAZ-SYSTEM S.A. przebiegają przez teren niemal 15 000 tysięcy działek. Z tego powodu spółka jako odpowiedzialny inwestor przypisuje szczególną rolę komunikacji ze społecznościami lokalnymi.

Zarządzamy naszą komunikacją w sposób bardzo kompleksowy – docieramy do właścicieli gruntów, informujemy władze lokalne oraz wszystkich zainteresowanych mieszkańców na temat prowadzonych inwestycji i procedurze wypłat odszkodowań w związku z budową gazociągów.

Przez cały 2013 r., zgodnie z przyjętym w spółce rocznym planem komunikacji ze społecznościami lokalnymi prowadziliśmy intensywne działania komunikacyjne na terenie prawie 80 gmin. Bardzo istotnym elementem planu były spotkania informacyjne zarówno z władzami lokalnymi, jak i mieszkańcami gmin. Zorganizowaliśmy 22 spotkania oraz prawie 40 punktów informacyjnych w trakcie lokalnych wydarzeń gminnych. W niektórych gminach we współpracy z urzędami organizowaliśmy także dyżury informacyjne dla mieszkańców. Ponadto nasi przedstawiciele w poszczególnych oddziałach spółki na bieżąco odpowiadali na wszelkie pojawiające pytania i wątpliwości właścicieli gruntów.

Joanna Szostek
Specjalista, Biuro Komunikacji Korporacyjnej
GAZ-SYSTEM S.A.

W ramach prowadzonej komunikacji ze społecznościami lokalnymi, GAZ-SYSTEM S.A. przygotował cykl publikacji prasowych w mediach gminnych i lokalnych samorządowych biuletynach informacyjnych. Zainteresowane osoby mogą regularnie przeglądać stronę internetową www.gaz-system.pl, w których na bieżąco publikowane są informacje odnośnie prowadzonej budowy gazociągów, jak również kwestii odszkodowań oraz bezpieczeństwa sieci przesyłowej. Spółka udostępnia także filmy edukacyjne prezentujące poszczególne etapy budowy gazociągów oraz informującej o trwającej rozbudowie krajowej sieci przesyłowej.

Prowadząc działania komunikacyjne wokół powstających inwestycji, GAZ-SYSTEM S.A. doskonalili także kompetencje w zakresie budowania i prowadzenia relacji z właścicielami nieruchomości, dzieli się swoimi doświadczeniami oraz wspólnie szuka odpowiedzi na trudne pytania, które mogą się pojawić.

W 2013 r. w ramach projektu szkoleniowego „Efektywne prowadzenie rozmów z właścicielami nieruchomości” zorganizowano cykl warsztatów dla pracowników oddziałów w Rembelszczyźnie, Świerklanach, Poznaniu oraz Tarnowie, na co dzień odpowiedzialnych za kontakty z właścicielami gruntów. Warsztaty poprowadzone przez trenerów biznesu z długoletnim doświadczeniem w zakresie zagadnień negocjacji i komunikacji społecznej umożliwiły wspólne wypracowanie dobrych praktyk komunikowania się oraz ujednolicenie sposobu postępowania w kontaktach z właścicielami gruntów. Rezultatem współpracy ze wszystkimi uczestnikami warsztatów jest "Podręcznik dobrych praktyk budowania współpracy z właścicielami nieruchomości".

Współpraca ze społecznościami lokalnymi to nie tylko uzupełnienie prowadzonych inwestycji, ale istotny element zrównoważonej strategii rozwoju spółki GAZ-SYSTEM S.A.

GAZ-SYSTEM S.A. jako spółka kierująca się zasadami zrównoważonego rozwoju, skupia swoją uwagę na tworzeniu dobrych relacjach ze społecznościami lokalnymi. W tym celu, podejmujemy inicjatywy skierowane właśnie do tego interesariusza. Zwiększamy nasze dotychczasowe działania na tym polu wprowadzając nowe pomysły.

W 2013 r. postanowiliśmy włączyć w działania na rzecz społeczności lokalnych także naszych pracowników. W tym celu wdrożyliśmy dwa programy wolontariackie. W ramach obu tych programów przeprowadziliśmy zbiórkę pieniędzy na rzecz Wrocławskiego Centrum Opieki i Wychowania oraz akcję pod hasłem TAK dla EKO. Akcja polegała na zorganizowaniu dla dzieci ze szkoły podstawowej w Wilczkowie warsztatów, mających na celu przybliżenie dzieciom tematyki ekologicznej, ochrony środowiska i recyklingu.

Dorota Leżoń
Kierownik Działu Komunikacji Korporacyjnej
GAZ-SYSTEM S.A. Oddział we Wrocławiu

W naszych staraniach o dobre relacje ze społecznościami lokalnymi szczególne miejsce zajmują dzieci, dlatego GAZ-SYSTEM S.A. już po raz czwarty przekazał wyprawki szkolne dla pierwszoklasistów.

W ramach współpracy ze społecznością lokalną GAZ-SYSTEM S.A. prowadzi program grantowy Fundusz Naturalnej Energii, którego celem jest opracowanie autorskiego pomysłu na podtrzymanie lub ratowanie środowiska naturalnego w regionie. Konkurs skierowany jest przede wszystkim do gmin i szkół poszczególnych województw. Fundusz Naturalnej Energii jest konkursem organizowanym corocznie. W 2013 r. nagrodzonych zostało 19 projektów na kwotę 189 000 zł, a od początku realizacji konkursu granty zdobyło 56 pomysłów. Efektem konkursu jest znaczne ożywienie aktywności i inicjowanie ciekawych lokalnych działań na rzecz poszanowania środowiska.

W ramach współpracy ze społecznością lokalną, spółka organizuje konkurs grantowy dla pracowników „GAZ-SYSTEM. Wspólnie dla społeczności lokalnych”. Konkurs umożliwia pracownikom realizację ich własnych pomysłów na rzecz otoczenia społecznego i środowiska naturalnego.

W 2013 r. w ramach I edycji konkursu wpłynęły 22 wnioski konkursowe w 4 kategoriach: ekologia i ochrona środowiska, edukacja dzieci i młodzieży, aktywność sportowa, pierwsza pomoc. 10 projektów zostało nagrodzonych grantami w wysokości 3000 zł każdy. Należą do nich:

▶ 1. Naturalnie!

celem projektu była organizacja akcji edukacyjnej dla dzieci na temat NATURA 2000, podczas których powstała mapa Dolnego Śląska z zaznaczonymi obszarami NATURA 2000

2. Poznaj środowisko, w którym mieszkasz

projekt, w ramach którego zbadano stan komponentów przyrody w okolicy Kościerzyny oraz wpływ szlaków komunikacyjnych przyległych terenów na stan gleb, wody i otaczającego powietrza

3. A jednak ktoś o mnie myśli

projekt polegający na zorganizowaniu festiwalu rękodzieła i wypieków, z którego dochód został przekazany dla dzieci i młodzieży z Domu Dziecka w Supraślu

4. TAK dla EKO

to zorganizowanie eventu o charakterze edukacyjnym, podnoszącego świadomość ekologiczną wśród dzieci ze Szkoły Podstawowej w Wilczkowie

5. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie zagrożeń i pierwszej pomocy

projekt, którego celem było przedstawienie dzieciom zagrożeń, jakie występują w ich otoczeniu oraz zapoznanie ich z zasadami pierwszej pomocy w nagłych wypadkach, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń występujących podczas wakacyjnego wypoczynku. W projekt zaangażowani byli również specjaliści z Państwowej Straży Pożarnej, Komisariatu Policji, WOPR-u Zegrze i Ratownik Medyczny

▶ 6. Straż przyrody

projekt, dzięki któremu utworzono uczniowską organizację proekologiczną, podnoszącą świadomość zagrożeń powodowanych zanieczyszczeniem środowiska. W ramach projektu opracowano mapę zanieczyszczeń okolic Józefowa w gminie Nieporęt

▶ 7. Ludzie przed ludźmi chronią przyrodę

czyli organizacja „Tygodnia przyjaźni z ekologią” dla społeczności lokalnej

▶ 8. Od małej kuleczki do dużej kuli

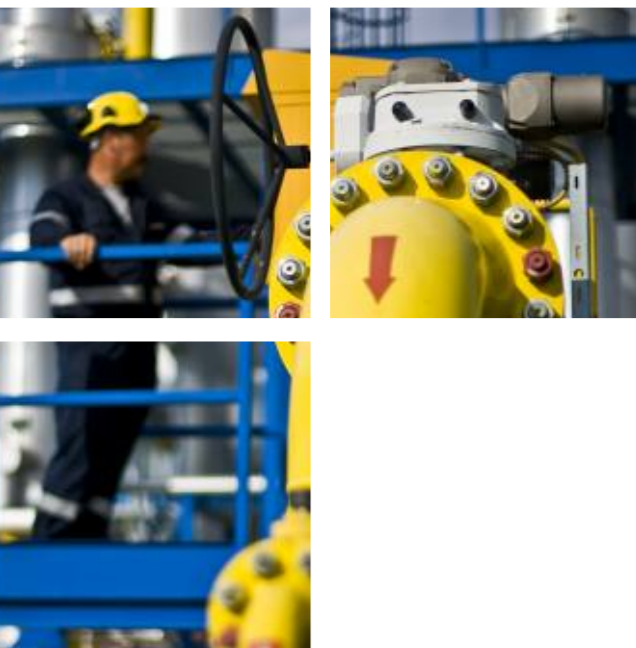
celem projektu było włączenie osób niepełnosprawnych umysłowo w sport. Zorganizowano cykl zajęć ruchowych wspomagających rozwój sprawności fizycznej, dzięki którym przełamano bariery dzielące osoby niepełnosprawne intelektualnie od osób sprawnych

▶ 9. Biblioteka – czas na książkę

to projekt, w ramach którego wykonano prace na rzecz biblioteki szkolnej, zorganizowano konkurs „Kolorowy świat Pana Juliana Tuwima” oraz zaproszono lokalnego lidera, który w ramach ogólnopolskiej akcji „Polska czyta dzieciom” przeczytał dzieciom opowiadanie

▶ 10. Zielona kraina radości w Kamionkach

czyli uporządkowanie przez społeczność lokalną terenu publicznego we wsi Kamionki, który jest miejscem organizacji działań o charakterze kulturalnym i sportowym

ZINTEGROWANY
RAPORT
ROCZNY

Suplement IV

GAZ-SYSTEM S.A.
JAKO SPÓŁKA
STRATEGICZNA

Suplement IV

GAZ-SYSTEM S.A. JAKO SPÓŁKA STRATEGICZNA

GAZ-SYSTEM S.A. jako operator systemu przesyłowego gazu ziemnego jest zobowiązany do zapewnienia bezpiecznego przesyłu gazu w Polsce. Bezpieczeństwo eksploatowanej sieci przesyłowej zapewnia sprawny system nadzoru i kontroli. Budowa nowych gazociągów zgodnie z zatwierdzonymi projektami oraz przestrzeganie przez wykonawców robót budowlanych oraz wykonawców nadzoru inwestorskiego procedur spółki, dotyczących wykonywania prac budowlanych w sąsiedztwie czynnej sieci gazowej, zapewniają bezpieczną realizację prac oraz bezpieczny przesył gazu.

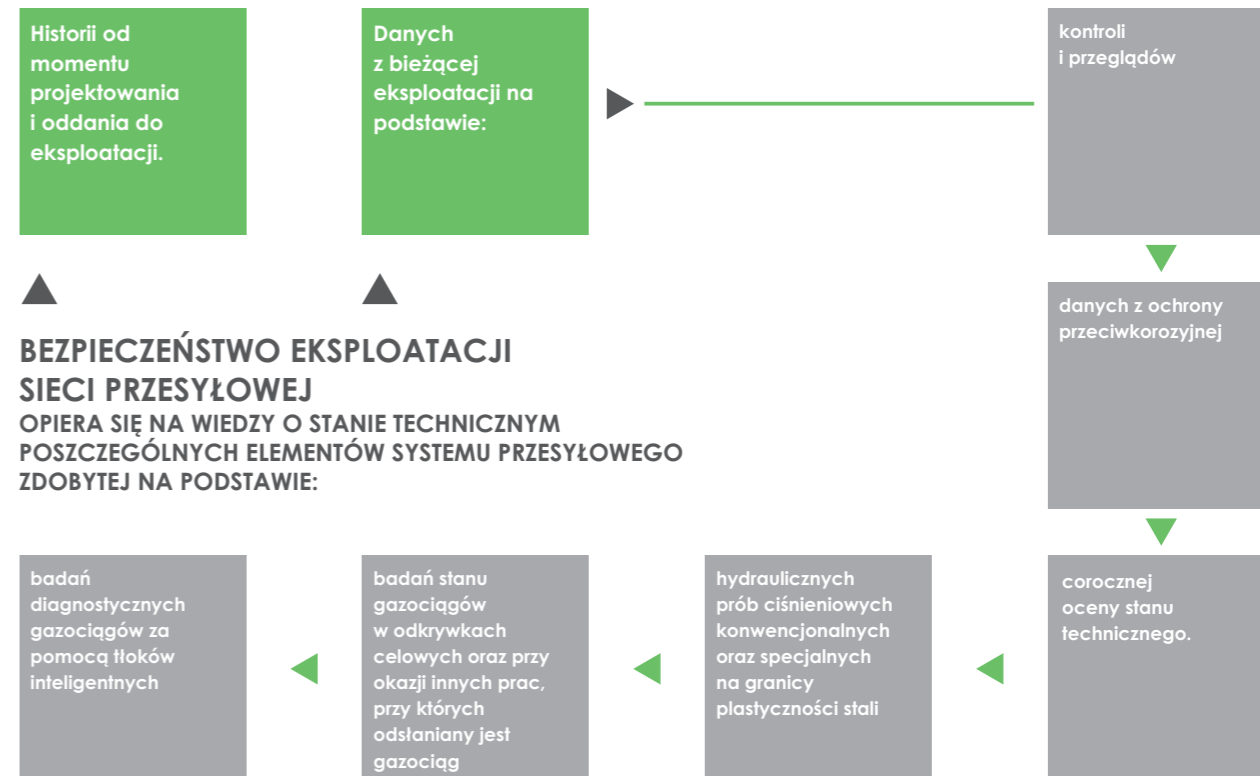
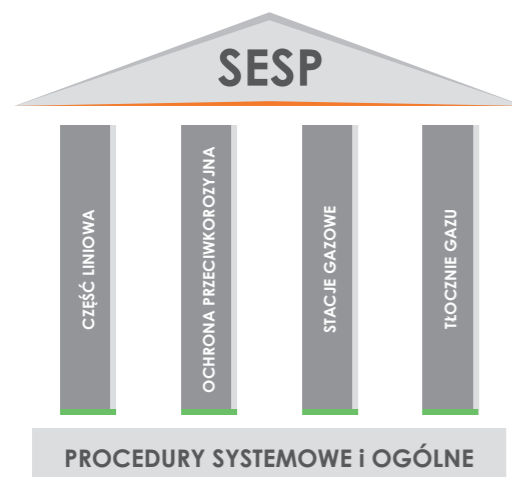
Dla zapewnienia bezpieczeństwa oraz utrzymania należytego stanu technicznego sieci przesyłowej służby eksploatacyjne GAZ-SYSTEM S.A. realizują planowe czynności określone szczegółowo w Systemie Eksploatacji Sieci Przesyłowej (SESP). SESP jest zbiorem wzajemnie powiązanych dokumentów szczegółowo opisujących metody postępowania przy wykonywaniu czynności eksploatacyjnych dla poszczególnych elementów sieci przesyłowej. Cały proces eksploatacji realizowany jest przez wyspecjalizowany personel spółki posiadający wymagane prawem kwalifikacje.

Do zasadniczych czynności wykonywanych w związku z obsługą gazociągów zgodnie z SESP należą m. im.:

- ▶ działania prewencyjne, w postaci kontroli stref oraz trasy gazociągów z ziemi i z powietrza z użyciem śmigłowca
- ▶ badania i pomiary posadowienia gazociągów w gruncie i w miejscach skrzyżowań z przeszkodami terenowymi
- ▶ czyszczenie i badania gazociągów tłokami
- ▶ utrzymanie strefy kontrolowanej nad gazociągami w czystości (wycinka krzewów i samosiejek)
- ▶ konserwacja elementów sieci przesyłowej
- ▶ sprawdzenie i konserwacja napędów armatury i samej armatury
- ▶ funkcjonowanie ochrony przeciwkorozyjnej stalowych gazociągów wysokiego ciśnienia

Powyższe czynności są planowane w rocznych harmonogramach prac i realizowane są przez służby własne operatora. Na podstawie tak wykonanych zadań rejestrowanych w trakcie roku zdarzeń, dla każdego gazociągu sporządzana jest roczna ocena stanu technicznego. Jej wyniki rekomendują gazociąg do dalszej eksploatacji, bądź zalecają przeprowadzenie prac remontowych lub modernizacyjnych.

Oprócz prowadzenia czynności kontrolnych w ramach SESP, parametry pracy sieci przesyłowej w zakresie przepływu i ciśnienia gazu są zdalnie monitorowane w sposób ciągły (24 godziny na dobę) przez służby odpowiedzialne za ruch w systemie, tj. Krajową i Oddziałowe Dyspozycje Gazu. GAZ-SYSTEM S.A. posiada również działające w systemie całodobowe Gazowe Pogotowie Techniczne (GPT), którego zadaniem jest reagowanie na wszystkie sygnały o awariach na sieciach obsługiwanych przez spółkę, pochodzące z monitoringu obiektów, od ludności, służb administracji lokalnej, Policji i Straży Pożarnej. Do podstawowych zadań GPT należą: zabezpieczenie i usuwanie skutków awarii, likwidacja innych zagrożeń występujących w systemie przesyłowym, realizacja, nadzór i zabezpieczenie wykonywanych prac remontowych, inwestycyjnych i eksploatacyjnych w systemie przesyłowym.

Funkcjonujący w ten sposób proces zapewnia wiedzę o stanie technicznym i występujących zagrożeniach użytkowanej sieci gazowej ze strony środowiska zewnętrznego.

Bezpieczne użytkowanie gazociągów zapewnia również ochrona przeciwkorozyjna, którą prowadzi GAZ-SYSTEM S.A. Dzięki niej możliwa jest lokalizacja defektów, rozpoznanie aktywności korozyjnej, naprawa uszkodzeń oraz usunięcie przyczyn potencjalnych zagrożeń. Innym narzędziem wspomagającym ocenę stanu technicznego sieci gazowej jest inspekcja gazociągów za pomocą inteligentnych tłoków. Dzięki tego typu badaniom spółka minimalizuje ewentualne ryzyko zagrożenia bezpieczeństwa pracy systemu.

GAZ-SYSTEM S.A. przestrzega również procedur bezpieczeństwa w zakresie nadzoru nad nowo budowanymi gazociągami

przesyłowymi. Nad prawidłową realizacją prac na budowie nadzór sprawuje zarówno wykonawca inwestycji (kierownik budowy, kierownicy robót poszczególnych odcinków), jak również wybrana w tym celu przez inwestora zewnętrzna firma sprawująca tzw. nadzór inwestorski (inspektorzy nadzoru poszczególnych branż). Wykonawca Robót Budowlanych i Wykonawca Nadzoru Inwestorskiego sprawują na placu budowy samodzielne funkcje techniczne na podstawie przepisów prawa budowlanego. Przed uzyskaniem pozwolenia na użytkowanie, gazociąg podlega odbiorowi technicznemu i specjalnym próbom wykonywanym przy udziale Urzędu Dozoru Technicznego. Państwowa Inspekcja Sanitarna i Państwowa Straż Pożarna zajmują stanowisko w sprawie zgodności wykonania gazociągu z projektem. Pozwolenie na użytkowanie wydawane jest przez właściwego Wojewodę, po uprzedniej kontroli Wojewódzkiego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego.

We wrześniu 2013 r. na terenie stacji redukcyjno-pomiarowej w Tryńcy zostały przeprowadzone ćwiczenia jednostek ratunkowych, w których udział wzięła brygada Gazowego Pogotowia Technicznego Terenowej Jednostki Eksploatacji w Jarosławiu. Organizatorem ćwiczeń była Wojewódzka Komenda Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie, natomiast gospodarzem Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Przeworsku. Ponadto, w ćwiczeniach udział wzięły jednostki ochotniczej straży pożarnej, policji, pogotowia ratunkowego i zespoły zarządzania kryzysowego z terenu powiatu przeworskiego. Celem ćwiczeń była koordynacja współdziałania służb ratowniczych podczas akcji ratunkowych o potencjalnie dużym zasięgu i znamionach zdarzeń masowych.

GAZ-SYSTEM S.A. udostępnił obiekty tłoczni gazu we Wronowie dla przeprowadzenia ćwiczeń ratowniczych w celu sprawdzenia procedur awaryjnych w zakresie bezpieczeństwa pożarowego oraz ochrony środowiska. Podczas symulowanego pożaru sprawdzono plan operacyjno-ratowniczy służb straży pożarnej powiatu puławskiego, poziom wyszkolenia osób funkcyjnych, działanie systemów powiadamiania, łączności i kierowania działaniami na poziomie interwencyjnym i taktycznym, a także współdziałanie wszystkich służb ratowniczych na obiekcie zagrożonym wybuchem. W ćwiczeniach wzięło udział ponad 100 osób, w tym pracownicy spółki, funkcjonariusze Państwowej i Ochotniczej Straży Pożarnej, Policji i Pogotowia Ratunkowego.

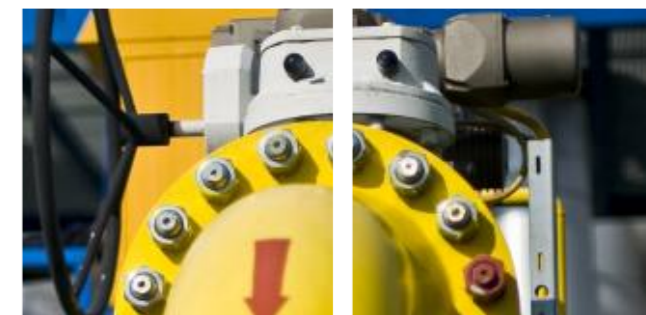
W raportowanym okresie GAZ-SYSTEM S.A. kontynuował projekt reorganizacji służb eksploatacyjnych, który polegał na odbudowaniu i utrzymaniu własnych służb do wykonywania planowych czynności eksploatacyjnych oraz zadań w sytuacjach wystąpienia awarii.

Głównym celem odbudowania własnych służb eksploatacyjnych jest zabezpieczenie ciągłości procesu eksploatacji w połączeniu z pełną gotowością do podejmowania działań związanych z usuwaniem awarii we wszystkich obszarach eksploatacji systemu przesyłowego. Pozwala to na uniezależnienie się od zmieniających się warunków rynkowych w zakresie usług specjalistycznych w branży gazowniczej. Ponadto, prowadząc eksploatację siłami własnymi spółka uzyskuje bezpośrednie informacje związane ze stanem technicznym infrastruktury przesyłowej, co przekłada się na racjonalizację i optymalizację sfery kosztowej w tym obszarze. Pozwala to także na skuteczniejsze reagowanie w sytuacjach awaryjnych oraz optymalne planowanie potrzeb remontowych i inwestycyjnych. Dlatego w przyjętym modelu organizacji służb eksploatacyjnych jedynie czynności specjalistyczne takie, jak np. kontrola trasy gazociągu z powietrza czy badanie posadowienia gazociągów pod dnem cieków wodnych będą realizowane przez zewnętrznych wykonawców.

Oddział GAZ-SYSTEM S.A. mieszczący się w Rembelszczyźnie dysponuje zestawem urządzeń i materiałów do wykonywania prac hermetycznych oraz posiada specjalistyczną brygadę pracowników z autoryzowanymi uprawnieniami. W ramach koncepcji dotyczącej realizacji czynności eksploatacyjnych siłami własnymi powstał pomysł zwiększenia kompetencji pracowniczych w zakresie prac hermetycznych w innych oddziałach. Grupa inżynierów z Rembelszczyzny, specjalizująca się w tematyce hermetycznej, przeprowadziła szkolenia dla kolegów ze Świerklan i Wrocławia w zakresie rozwiązań technologicznych oraz procesu realizacji tych prac.

6 czerwca 2013 r. odbyła się symulowana awaria na gazociągu tranzytowym. Na jej miejsce wybrano jeden z układów zaporowo-upustowych w pobliżu Narwi. Przeprowadzone ćwiczenia miały na celu wskazanie czy GAZ-SYSTEM S.A. posiada możliwości techniczne i organizacyjne niezbędne do usunięcia skutków awarii polegającej na rozszczelnieniu gazociągu i zagrożeniu wybuchem. Przeprowadzone działania potwierdziły, że GAZ-SYSTEM S.A. posiada zdolności logistyczne oraz zasoby pozwalające na przeprowadzenie skutecznej akcji ratowniczej w przypadku awarii na gazociągu tranzytowym.

W 2013 r. GAZ-SYSTEM S.A. kontynuował również projekt wdrożenia systemu paszportyzacji. Opracowano i zatwierdzono wytyczne w zakresie danych przestrzennych, które kompleksowo normują kwestie danych mapowych w spółce. Ponadto wdrożono system obsługi branżowej mapy numerycznej V-Mapa. Obecnie konsekwentnie realizowany jest plan aktualizacji zasobów mapowych oraz pozyskiwania dodatkowych danych przestrzennych. Służby techniczne i eksploatacyjne pracują już w jednolitym systemie informatycznym, wykorzystując ustandaryzowany model danych infrastruktury przesyłowej.

W ostatnim kwartale 2013 r. zaimplementowano System Eksploatacji Sieci Przesyłowej (SESP) w systemie paszportyzacji. SESP, jako komplet procedur i szczegółowych instrukcji opisuje sposób postępowania podczas wykonywania prac eksploatacyjnych. Dzięki powiązaniu ewidencji czynności eksploatacyjnych z bazą paszportową, dla eksploatowanych elementów infrastruktury przesyłowej istnieje pełna historia wykonanych czynności obsługowych. Zapewnia to szerokie możliwości analityczne, będące podstawą do tworzenia i zatwierdzania planów remontów i modernizacji.

Jako odpowiedzialny partner biznesowy, GAZ-SYSTEM S.A. uzgodnił z Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe zasady zawierania umów ustanawiających służebności przesyłu na terenach zarządzanych przez to przedsiębiorstwo. Porozumieniem tym wprowadzono do stosowania przez wszystkie nadleśnictwa w Polsce jednolity wzór umowy ustanawiającej służebność przesyłu. Umowy będą zawierane notarialnie. W porozumieniu szczegółowo określono zarówno warunki eksploatacji istniejących, jak też nowo budowanych gazociągów zlokalizowanych na gruntach zarządzanych przez Lasy Państwowe, w tym także dojazd do tych gazociągów drogami leśnymi.

Ustalono, że na czas budowy gazociągów wymagających wyłączenia gruntów leśnych z produkcji leśnej, strony porozumienia będą zawierały umowy dzierżawy, natomiast po zakończeniu budowy umowy dzierżawy zostaną zastąpione umowami służebności przesyłu.

Uregulowania w tym zakresie znacząco usprawnią realizację inwestycji związanych z rozbudową sieci przesyłowej gazu, które mają kluczowe znaczenie dla polskiej gospodarki – obecnie długość gazociągów przebiegających przez tereny leśne zarządzane przez Lasy Państwowe wynosi prawie 1000 kilometrów, co stanowi ponad 10% polskiej sieci przesyłowej.

GAZ-SYSTEM S.A. prowadzi również szereg działań w obszarze badań i rozwoju. W 2013 r. powstał Zespół ds. Badawczo-Rozwojowych (B&R), którego członkowie opiniowali prace badawcze planowane do realizacji, przedstawiali problemy techniczne wymagające rozwiązania oraz oceniali wyniki zrealizowanych projektów. Zespół ds. B&R zdecydował o rozpoczęciu prac badawczych dotyczących m.in. możliwości wykorzystania w GAZ-SYSTEM S.A. odnawialnych źródeł energii, badania emisji gazu ziemnego z ZZU, badania hałasu z obiektów sieci przesyłowej oraz projektowania układów pomiarowych na zasilaniu turbin gazowych.

Jednym z realizowanych projektów było badanie składników gazów ziemnych nieanalizowanych rutynowo (np. hel i wodór), występujących w sieci przesyłowej oraz ich wpływu na wartość kaloryczną i właściwości korozyjne przesyłanego gazu, jak również na jego szkodliwość dla otoczenia. W wyniku przeprowadzonych analiz stwierdzono, że składniki te nie oddziałują negatywnie na otoczenie i infrastrukturę przesyłową oraz nie mają znaczącego wpływu na wartość kaloryczną, ponieważ ich stężenia są znikome.

Innym istotnym badaniem z punktu widzenia spółki było wykorzystanie przepływomierzy ultradźwiękowych typu clamp-on do określenia zaburzeń strumienia w układach pomiarowych. Przeprowadzono również ekspertyzę naukową w zakresie optymalizacji gospodarki energetycznej w wybranych obiektach tłoczni gazu ziemnego. Praca ta miała charakter audytu energetycznego, połączonego ze wstępnym studium wykonalności przedsięwzięć usprawniających gospodarkę energetyczną w tłoczniach gazu ziemnego Hołowczyce i Jarosław. Tłocznia Hołowczyce była ponadto przedmiotem analizy pod kątem możliwego do uzyskania poziomu oszczędności energii i zmniejszenia kosztów pracy tłoczni.

GAZ-SYSTEM S.A. angażuje się również w międzynarodowe projekty z obszaru badań i rozwoju. W 2013 r. spółka wzięła udział m.in. w projekcie dotyczącym porównania dokładności pomiaru emisji gazu ziemnego przy użyciu dwóch metod (pierwsza wykorzystująca urządzenie Hi Flow Sampler i druga zgodna z normą EN 15446) oraz projekcie DOMHYDRO dotyczącym określenia wpływu wodoru na urządzenia gazowe.

W raportowanym okresie GAZ-SYSTEM S.A. opatentował wynalazek „Stanowisko do wzorcowania gazomierzy za pomocą gazu pod wysokim ciśnieniem”. Istniejące w Europie stanowiska do wzorcowania gazomierzy są realizowane bądź w układzie otwartym, w którym ciśnienie wzorcowania jest ciśnieniem panującym w sieci, bądź w układzie zamkniętym, w którym ciśnienie gazu jest regulowane. Oba te układy mają pewne zalety, ale także ograniczenia. Patent dotyczy takiego rozwiązania układu stanowiska, w którym efektywnie będą wykorzystane zalety obu układów i wyeliminowana większość ograniczeń.

W 2013 r.

na działalność
B&R

wydano

prawie
8,5 mln
zł.